

Referaat: facialisparalyse paard

Boorman S, Scherrer NM, Stefanovski D, Johnson AL. Facial Nerve Paralysis in 64 Equids: Clinical Variables, Diagnosis, and Outcome. J Vet Intern Med. 2020 May;34(3):1308-1320.

Het heeft lang geduurd, maar eindelijk is er eens goed gekeken naar de oorzaken van facialisparalyse bij het paard. In een retrospectief onderzoek door de Universiteit van Pennsylvania werden de lotgevallen van 63 paarden en één ezel met facialisparalyse kritisch bezien. Alhoewel het een beschrijvende studie is resulteerde het in een zeer interessant en lezenswaardig artikel.

De casus betreffende facialisparalyse werden verzameld van 2000-2019, waarbij de (in de regel milde en snel herstellende) post-anesthetische facialisparalyse niet werd meegenomen in het onderzoek. De mediane leeftijd van de dieren was 8 jaar met een spreiding van 2 maanden tot 25 jaar. Het betrof 5 hengsten, 29 merries en 30 ruinen behorend tot de rassen Volbloed (n=31), Warmbloed (n=10), Quarter Horse (n=8), Draver (n=6), Koudbloed (n=3), Arabier (n=3) en Pony (n=2). De duur van de facialisparalyse voorafgaand aan de opname in de kliniek varieerde van 2 uur tot één jaar met een mediane waarde van 3 dagen. De facialisparalyse was bij 63% van de dieren maximaal 7 dagen aanwezig. Het betrof in 92% van de casus een éézijdige facialisparalyse met een gelijke links/rechts-verdeling. Het onvermogen te knippen met de oogleden en ptosis aan de aangedane zijde trad op bij respectievelijk 53 en 52% van de dieren, terwijl een niet-helend cornea-ulcus aanwezig was bij 8% van de dieren. De aanwezigheid van een cornea-ulcus gaf een 7,44 keer grotere kans op idiopathische facialisparalyse als oorzaak. Koorts ($\geq 38,6$ °C) werd vastgesteld bij 8 procent van de casus. Van belang is zich te realiseren dat 33% van de dieren met facialisparalyse tevens atactisch is en dat de combinatie met ataxie leidt tot een 8,01 maal grotere kans op euthanasie.

Uitgangspunt in deze studie was dat ten aanzien van de diagnostiek tenminste onderzoek van cerebro-spinale vloeistof, endoscopie van de luchtzakken alsmede beeldvorming van het hoofd werden gebezigd. Uiteindelijk werd trauma als belangrijkste oorzaak van facialisparalyse van het paard geïdentificeerd in 31% van de gevallen gevolgd door een aandoening van het centrale zenuwstelsel (25%) en temporo-hyoid osteoarthropathie (THO)(16%). Als overige oorzaken werden genoemd otitis media, otitis externa, lymfoom, myositis ten gevolge van Clostridium sp. en iatrogeen. Na kritische beschouwing werd uiteindelijk 6% geclassificeerd als idiopathisch en 8% als neuroborreliosis. Trauma blijkt vooral te leiden tot beschadiging van de auriculaire en auriculopalpebrale takken van de Nervus facialis en in het verlengde daarvan was er een negatieve associatie tussen een afhangend oor en een aandoening van het centrale zenuwstelsel (Odds ratio 0,20). Daarnaast blijkt in geval van een afhangend oor of onvermogen tot knippen met de ogen aan de aangedane zijde de kans op THO respectievelijk 6,81 en 7,08 maal groter. In dit artikel wordt nog eens benadrukt dat ante-mortem diagnose van de ziekte van Lyme bij het paard zeer hachelijk is. Bij het paard wordt de term neuroborreliose dan ook met name gebezigd en ook in deze studie wordt duidelijk dat de verdenking op neuroborreliose in geval van facialisparalyse eigenlijk in ieder geval moet samengaan met ataxie (OR 29,0).

De dieren met facialisparalyse verbleven 1 tot 6 dagen in de kliniek met een mediane waarde van 3. Hiervan herstelde 53% volledig en werd 25% geëuthanaseerd. Als reden voor euthanasie werd opgegeven progressie van algemene neurologische verschijnselen (57%), toegenomen gewichtsverlies (22%), koliek (7%), ernstige THO (7%) en de facialisparalyse zelf (7%). Het vorderen van de leeftijd en de aanwezigheid van ptosis gingen samen met een kleinere kans op volledig herstel van de facialisparalyse (OR respectievelijk 0,89 en 0,35). Zowel acuut ontstaan (maximaal 7 dagen) van de facialisparalyse als trauma als oorzaak hebben een grotere kans op volledig herstel (OR respectievelijk 7,00 en 5,03).